

Markedstilsyn med permanente vei- og broekkverk

Sluttrapport

Direktoratet for byggkvalitet, ref: 18/2249

1 Forord

Denne rapporten konkluderer Direktoratet for byggkvalitets (DiBK) markedstilsyn med permanente vei- og brorekkverk i 2018. Tilsynet omfattet produkter av prefabrikkert stål, stål-tau, prefabrikkert betong og systembaserte plastøpte barrier (in-situ).

I tilsynet ble det undersøkt om permanente vei- og brorekkverk som finnes på det norske markedet, oppfyller kravene til dokumentasjon etter byggevareforskriften.

Den endelige rapporten er utarbeidet av senioringeniør José Santos Delgado i samarbeid med seniorrådgiver Søren Tybring Haug, spesialrådgiver Olav Ø. Berge og seniorrådgiver Hanne Prestmo ved avdeling for tilsyn og produkter.

Oslo, mai 2019

Janneke Solem
avdelingsdirektør

Innhold

1	FORORD	2
2	SAMMENDRAG	4
3	SUMMARY IN ENGLISH	5
4	BAKGRUNN	6
4.1	Regelverkets krav til omsetning av vei- og brorekkverk	6
5	AKTIVITETER OG FUNN	8
5.1	Innledende informasjonstiltak.....	8
5.2	Utvalg.....	8
5.3	Metode	8
5.4	Resultater av dokumentasjonstilsynet.....	8
6	KONKLUSJON	11
	VEDLEGG - OVERSIKT OVER TILSYNET	12

2 Sammendrag

Etter 1. januar 2014 skal byggevarer som omfattes av en harmonisert standard, ha ytelseserklæring og CE-merking slik det kreves i byggevareforordningen. Dette er nødvendig for at produktene skal kunne omsettes i EØS-området.

Tilsynet omfattet produkter av prefabrikkert stål, stål-tau, prefabrikkert betong og systembaserte plasstøpte barrierer (in-situ). Rapporten er utarbeidet av senioringeniør José Santos Delgado i samarbeid med seniorrådgiver Søren Tybring Haug, spesialrådgiver Olav Ø. Berge og seniorrådgiver Hanne Prestmo ved avdeling for tilsyn og produkter.

Formålet med markedstilsynet var å sikre at permanente vei- og brorekkverk som omsettes i Norge oppfyller gjeldende krav.

Innenfor rammen av dette prosjektet ble det kontrollert førtiseks (46) produkter, som enten er produsert eller distribuert av tolv (12) forskjellige aktører. Av disse er tilsynet med 44 produkter avsluttet. Fremdeles er to produkter av plasstøpte systembaserte barrierer (in-situ) under oppfølging. Produsentene av disse to produktene har fått en frist til å fremskaffe dokumentasjon til 01.07.2019.

Alle økonomiske aktører som hadde avvik i dokumentasjonen ble kontaktet og hadde mulighet til å rette opp manglene.

På bakgrunn av utført tilsyn og resultatene av kontaktene med de relevante økonomiske aktørene finner Direktoratet for byggkvalitet at prosjektet kan avsluttes.

Permanente vei- og brorekkverk er produkter som omfattes av den harmoniserte produktstandard NS-EN 1317-5:2007+A2:2012/AC:2012 Skadereduserende vegtiltak - Del 5: Produktkrav og samsvarevaluering for skadereduserende vegtiltak. Standarden omfatter «safety barriers» på generelt nivå, men detaljeringsgraden er slik at den ikke spesifikt omtaler systembaserte plasstøpte barrierer. Kommisjonen har videre i et brev datert 01.12.14 tolket standarden og konkludert med at systembaserte plasstøpte barrierer skal være CE-merket i henhold til NS-EN 1317-5:2007+A2:2012/AC:2012.

3 Summary in English

This report concludes the Norwegian Building Authority's market surveillance regarding road restraint systems. The report is compiled by senior engineer José Santos Delgado in collaboration with senior adviser Søren Tybring Haug, special adviser Olav Ø. Berge and senior adviser Hanne Prestmo at the Supervision Unit.

The purpose of market surveillance was to ensure that the road restraint systems supplied in Norway meet the applicable requirements.

The surveillance project comprised forty six (46) products from twelve (12) different manufacturers/suppliers. Of these, the audit of 44 products has been concluded. There are still two products outstanding. These two products have been given a formal deadline for CE marking (In-situ) within 1.07.2019.

All economic operators who had discrepancies in their documentation were contacted and given the opportunity to correct the shortcomings.

The Norwegian Building Authority's market surveillance of road restraint systems has been part of a coordinated European market surveillance effort and has resulted in a common interpretation of the harmonised standard.

The Norwegian Building Authority estimates that the project worked well. We had a presentation on this topic at the National Road Safety Conference where most of the producers and distributors were present. We had also a close cooperation with the Norwegian Road Administration.

There were no communication difficulties because the industry already used correct terms on their documentation.

The surveillance project raised some questions about the use of historical data related to a specific clause in the harmonised standard. These questions were answered at European level, which led to increased clarity for market surveillance authorities as well as for manufacturers and notified bodies.

In summary, the market surveillance led to increased understanding and awareness of the requirements of the Construction Products Regulation. The presentation of product performance on road restraint systems supplied in Norway improved considerably as a result of the Norwegian Building Authority's surveillance.

4 Bakgrunn

Fra november 2017 til februar 2019 gjennomførte DiBK markedstilsyn med permanente vei- og brorekkverk som omsettes på det norske markedet. Tilsynet omfattet produkter av prefabrikkert stål, stål-tau, prefabrikkert betong og systembaserte plasstøpte barrierer (in-situ). Samlet sett utgjør denne typen produkter en overveidende andel av vei- og brorekkverkmarkedet.

Markedstilsyn med permanente vei- og brorekkverk er et felles prosjekt mellom europeiske markedstilsynsmyndigheter for byggevareforordningen. I tillegg til Norge, har Belgia, Latvia, Sverige, Polen og Storbritannia deltatt i prosjektet. Prosjektet startet på grunn av mistanke om feil anvendelse av den harmoniserte standarden for permanente vei- og brorekkverk.

Markedstilsyn har blitt gjennomført individuelt av de respektive myndigheter i deltakerlandene. Myndighetene har hatt regelmessig kontakt med hverandre for å oppnå en enhetlig anvendelse av standarden og lovgivningen.

Hovedformålet med tilsynet var å sikre at produsentene og distributørene fulgte kravene til produktdokumentasjon (CE-merke og ytelseserklæring) og underliggende teknisk dokumentasjon.

DiBK har samarbeidet også med Veidirektoratet om tilsynet. Veidirektoratet er som byggherre en sentral aktør og sluttbruker av vei- og brorekkverk, og er i tillegg sentral i standardiseringsarbeidet.

4.1 Regelverkets krav til omsetning av vei- og brorekkverk

Kravet om ytelseserklæring og CE-merking av byggevarer som omfattes av en harmonisert standard gjelder fra 1. januar 2014 da EUs byggevareforordning 305/2011¹ ble tatt inn i norsk lovverk.

Det er produsentens ansvar å lage ytelseserklæringer for produkttyper som de markedsfører. De formelle kravene til innholdet i ytelseserklæringen finnes i artikkel 6 i byggevareforordningen. Ytelseserklæringen skal være på norsk, svensk eller dansk for produkter som omsettes i Norge.

De formelle kravene til CE-merking finnes i artikkel 9 i byggevareforordningen. CE-merket er i prinsippet et sammendrag av ytelseserklæringen og bør så langt som mulig sitte på produktet.

¹ Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 305/2011 av 9. mars 2011 om fastsettelse av harmoniserte vilkår for markedsføring av byggevarer og om oppheving av rådsdirektiv 89/106/EØF

Harmonisert standard for vei- og brorekkverk

NS-EN 1317-5: 2007+A2:2012

NS-EN 1317-5: 2007+A2:2012/AC: 2012

NS-EN 1317-serien består av åtte deler. Del 5 er den harmoniserte produkstandarden og det er denne standarden som er grunnlaget for CE-merking og ytelseserklæring for permanente vei- og brorekkverk.

Flere forskjellige produkter er definert i NS-EN 1317-serien. Produkter som omfattes av kravet om ytelseserklæring og CE-merking i NS-EN 1317-5 er veirekkverk inkludert brorekkverk i henhold til NS-EN 1317-2 og støtputer i henhold til NS-EN 1317-3.

Produkter som er inkludert i NS-EN 1317-serien, men som ennå ikke er dekket av kravene til ytelseserklæring og CE-merking, er terminaler og overganger av sikkerhetsbarrierer i henhold til BS DD-ENV 1317-4 og BS PD CEN/TS 1317-8 (CEN/TS 1317-8) beskyttelsesanordninger som reduserer alvorlighetsgraden når motorsyklister kolliderer med rekkverk.

Midlertidige rekkverk er heller ikke dekket av kravet om ytelseserklæring og CE-merking.

Bruk av tredjepartsorgan ved dokumentasjon av vei- og brorekkverks ytelser

For permanente vei- og brorekkverk gjelder system 1 for fastsettelse av produktets ytelser.

Dette innebærer at produsenten skal utføre:

- produksjonskontroll i fabrikk og
- ytterligere prøving av stikkprøver på fabrikk i henhold til fastsatt prøvingsplan

Videre skal et tredjepartsorgan (teknisk kontrollorgan) utstede et sertifikat for produktets ytelse på grunnlag av:

- førstegangsinspeksjon av produksjonsanlegget og produksjonskontrollen i fabrikk,
 - fortløpende tilsyn, vurdering og evaluering av produksjonskontrollen i fabrikk og
 - fastsettelse av produktets ytelser med typeprøving, typeberegning, tabellverdier eller deskriptiv dokumentasjon.
-

5 Aktiviteter og funn

5.1 Innledende informasjonstiltak

Markedstilsynsprosjektet begynte høsten 2017. I mars 2018 sendte Direktoratet for byggkvalitet ut informasjon om det kommende tilsynet til alle identifiserte aktører på det norske markedet for permanente vei- og brorekkverk (alle identifiserte produsenter og distributører).

5.2 Utvalg

DiBK kontaktet et utvalg aktører for gjennomføring av tilsyn med produktdokumentasjonen. Disse aktørene ble valgt ut i samarbeid med Veidirektoratet.

Aktørene omfattet både produsenter og distributører fordi vi ønsket å undersøke hvordan dokumentasjonen flyter gjennom omsetningskjeden. Utvalget ble også koordinert med de landene som deltok i tilsynet.

Åtte norske produsenter og fire norske distributører ble kontaktet i forbindelse med tilsyn. Totalt ble førtiseks produkter kontrollert.

5.3 Metode

DiBK undersøkte om ytelseserklæringer og CE-merking tilfredstilte kravene i byggevareforordningen og den harmoniserte standardens ZA-vedlegg.

I tillegg kontrollerte DiBK at den underliggende tekniske dokumentasjonen var tilgjengelig og at den var riktig. Dette innbar en kontroll av at sertifikatene var utstedt av et notifisert teknisk kontrollorgan, at de viste til riktig harmonisert standard og korrekt utgave av standarden, at de dekket den aktuelle produkttypen og at de var gyldige ellers. DiBK undersøkte også at sertifikatene var basert på gyldige testrapporter.

I løpet av prosjektet hadde DiBK en kontinuerlig dialog med markedstilsynsmyndighetene i de andre deltakerlandene for å sikre en enhetlig anvendelse av regelverket. I starten av prosjektet hadde DiBK kontakt med Veidirektoratets eksperter for å forstå de mer tekniske delene av standarden, som inkluderte testmetodene og de viktigste egenskapene.

I løpet av prosjektet hadde DiBK kontakt med Trafikksikkerhetsforeningen og DiBK holdt en presentasjon på den nasjonale Vegsikringskonferansen i 2018, for å klargjøre uklarheter den harmoniserte standarden og å informere om produsentens og distributørens forpliktelser og det tekniske kontrollorganets oppgaver.

5.4 Resultater av dokumentasjonstilsynet

Sertifikat

44 produkter hadde sertifikat. De to produkter som ikke hadde sertifikat var systembaserte plasstøpte barrierer (in-situ). Dette skyldtes at produsentene hadde tolket standarden slik at systembaserte plasstøpte barrierer (in-situ) falt utenfor virkeområdet til standarden. Denne

tolkningen har vært utbredt i bransjen. Imidlertid har EU-kommisjonen² avklart at systembaserte plasstøpte barrierer (in-situ) faller innenfor virkeområdet. Produsentene har startet arbeidet med å sertifisere produktene. Produsentene har fått frist til 01.07.2019.

CE-merking og ytelseserklæring

Dokumentsjonskontrollen viste at 20 av de 46 produktene hadde ulike avvik fra kravene til CE-merking og ytelseserklæring. For 26 produkter ble det sendt inn korrekt dokumentasjon etter anmodningsbrev.

Tre produsenter hadde hverken CE-merking eller ytelseserklæring.

To ytelseserklæringer var ikke signert av produsent.

Fem CE-merker var utstedt med gal henvisning til standard.

En distributør hadde CE-merket i henhold til tidligere gjeldende regelverk (CPD³).

En produsent hadde oppgitt feil system i ytelseserklæringen mens sertifikatet var basert på korrekt system.

Slike feil anses som formelle mangler. Som følger av tilsynet har aktørene korrigert feilene.

Språkkravene var ikke oppfylt

5 (fem) ytelseserklæringer oppfylte ikke språkkravet, men var ellers feilfrie. Ytelseserklæring skal være på norsk, svensk eller dansk.

DiBK tok det opp med aktørene som korrigerer feilene ved å oversette ytelseserklæringene til norsk, svensk eller dansk.

Utilstrekkelig sporbarhet

I henhold til byggevareforordningen må hver produkttype tildeles en unik identifikasjonskode. Formålet med koden er å koble byggevaren til et bestemt sett av ytelsesnivåer eller ytelsesklasser for produktet. Innkjøpere må kunne identifisere disse verdiene for hvert enkelt produkt. Ytelseserklæringen må inneholde et referansenummer, som imidlertid kan være det samme som produkttypens unike identifikasjonskode.

DiBK noterte ett tilfelle av utilstrekkelig sporbarhet mellom produktet, ytelseserklæringen og CE-merkingen. Dette har blitt rettet.

² Brev fra EU-kommisjonen datert 01.12.14 til European Union Road Federation – *In situ concrete road barriers*

³ EU Construction products Directive (89/106/EEC)

Bruk av historiske data ved utarbeidelse av sertifikat

I tilsynet avdekket både DiBK og andre europeiske tilsynsmyndigheter at flere sertifikat var utstedt på bakgrunn av gamle tester (dvs. typeprøver utført i henhold til en eldre versjon av den harmoniserte standarden) hvor produkttypen ikke var endret. Resultatene fra slike eldre typetester omtales som "historiske data".

Betingelsene for bruk av historiske data er gitt i avsnitt 6.2.1.7 i NS-EN 1317-5. Denne avsnittet i standarden inneholder en formulering som begrenser produsentens mulighet til å bruke historiske data til tre år etter sameksistensperioden. Både produsenter og tekniske kontrollorgan mente at en slik streng regel ikke kunne være riktig, fordi denne vil bety at store deler av vei- og brorekkverk i Norge og i resten av Europa mangler gyldig teknisk dokumentasjon, noe som kanskje ikke har vært meningen med standardiseringen.

For å utarbeide en felles tolkning ble det arrangert et møte våren 2018, hvor EU-kommisjonen, European Union Road Federation (ERF), relevante personer fra CEN og Group of Notified Bodies (GNB)⁴, samt svenske og nederlandske markedstilsynsmyndigheter deltok. På møtet kom man blant annet frem til at delene i avsnitt 6.2.1.7 i NS-EN 1317-5 som begrenser bruken av historiske data mangler støtte i byggevareforordningen. Dette betyr at tidsgrensen som er angitt i avsnitt 6.2.1.7 ikke gjelder.

Testresultater generert under eldre versjoner av den harmoniserte standarden kan dermed brukes uten tidsbegrensning. Det er imidlertid fortsatt opp til det oppnevnte tekniske kontrollorganet å bedømme om og i så fall i hvilken grad historiske data kan brukes i det enkelte tilfelle. Hvordan en slik vurdering skal gjøres, er beskrevet i GNBs veiledningsdokument NB-CPR/SG04-18/071, som ble besluttet 17. oktober 2018.

I henhold til artikkel 43 nr. 11 i byggevareforordningen skal de oppnevnte tekniske kontrollorganer anvende de forvaltningsvedtak og dokumenter som er produsert av GNB, som generelle retningslinjer.

⁴ Group of Notified Bodies (GNB) er et forum som har som formål å sikre koordinering og samarbeid mellom tekniske kontrollorganer som er utpekt i ulike land, jf. byggevareforordningen artikkel 55.

6 Konklusjon

DiBKs markedstilsyn på vei- og brorekkverk er en del av en europeisk markedstilsynsinnsetning og har ført til en felles tolkning av den harmoniserte standarden.

Dette markedstilsynet ble gjennomført som dokumenttilsyn. DiBK mener at tilsynet fungerte etter hensikten.

Dokumentasjonen som DiBK mottok viser at de samme avvikene gikk igjen hos flere aktører som CE-merket sine produkter. Aktørene hadde sertifikatene i orden, bortsett fra plasstøpte systembaserte barrierer (in-situ).

Alle aktører som DiBK hadde kontakt med i tilsynet var villige til å samarbeide og rette opp manglene på frivillig basis.

Tilsynet reiste noen spørsmål om bruk av historiske data. Imidlertid ble disse besvart på europeisk nivå, noe som førte til økt klarhet for både markedstilsynsmyndighetene og produsentene, distributørene og de oppnevnte tekniske kontrollorganene.

Markedstilsynet førte til økt forståelse av kravene i byggevareforordningen og dokumentasjonen ble korrekt utarbeidet som følge av tilsynet. Etter et møte med en av aktørene ble det konstatert at vårt budskap ble oppfattet som forståelig og informativt.

Vedlegg - oversikt over tilsynet

Aktør	Produkttyper	Funn ved tilsyn				Resultat
		DoP	CE-merking	Sertifikat	ITT-rapport	
Brødrene Dahl AS	1.-BD Veg-Sigma/BS-CC1. 2-BD Veg-Sigma/BS-CC1. 3-BD Veg-Sigma-CC2. 4-BDVeg-Sigma-CC4. 5-BDVeg-P140	Mangler	Mangler	OK	2017	Tilsyn er lukket etter at mangler er rettet.
Oppland stål	1. Oppland SVV1. 2.Oppland SVV2. 3.Flexsafe	OK	OK	OK	2016	Tilsyn er lukket fordi dokumentasjon var tilfredsstillende fra start.
Vik Ørsta	1-Monoline CC2 og CC4. 2-SafeLine brurekkverk 1200/1400. 3-Safeline brurekkverk, ensidig. 4-Safeline brurekkverk, tosidig. 5-Sicuro arc. 6-Sicuro Classic, CC2 og CC4. 7-Vik 2 mm, CC2 og CC4. 8-Vik CC2 og Vik CC4. 9-VikCC2-W3 og Vik CC4-W3. 10-Vik H1 CC2. 11-Vik midtrekkverk. 12-Vik midtrekkverk H1 CC2. 13-Vik P, CC4. 14-Vik SVV1 og Vik SVV2. 15-Vik Veg N2 og Vik Veg H2. 16-Ørsta brurekkverk 17-Vegrekkverk 18-Vik EP	OK	OK	OK	2016	Tilsyn er lukket fordi dokumentasjon var tilfredsstillende fra start.
Veisikring AS	1-CC4-RS. 2-CC4-RS2. 3-CC4-RH2-1. 4-CC4-BT1 5-CC4-BT2	OK	Mangler	OK	2014	Tilsyn er lukket etter at mangler er rettet.
Spenncon AS	Prefabrikkert stålrekkverk	Mangler	Mangler	Mangler	Mangler	Har frivillig valgt å stanse omsetning
Østraadt rør AS	1-Secura rekkverk i betong klasse h1, N2, T3, N1	OK	OK	OK	2005	Tilsyn er lukket fordi dokumentasjon var tilfredsstillende fra start.
Sandnes & Jærbetong AS	1- Deltablocc DB 80	Mangler	OK	OK	2008	Tilsyn er lukket etter at mangler er rettet.
REBLOC Norge AS	1-RB80_8_H2/W1. 2-RB80H_8_H2/W5.	Mangler	OK	OK	2012	Tilsyn er lukket etter at mangler er rettet.
Road Safety Supply AS	1-RSS CC2 og 4. 2-RSS 1M/cc BSb. 3-RSS2m/cc BSB	Mangler	Mangler	OK	2006	Tilsyn er lukket etter at mangler er rettet.
Sirdal veibetong AS	In-situ	Mangler	Mangler	Mangler	Mangler	Frist for retting 1.07.19
ATA Hill & Smith AS	1-FMK-B1 og 2-FMK-VE3	Mangler	Mangler	OK	2004	Tilsyn er lukket etter at mangler er rettet.
NCC Norge AS	1- Safetybaer H2E80. 2-H2D90. 3-H2E90. 4-H4b	OK	OK	OK	1995/2002	Tilsyn er lukket fordi dokumentasjon var tilfredsstillende fra start.
Veisikring AS	In-situ	Mangler	Mangler	Mangler	Mangler	Frist for retting 1.07.19